

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. F. Felicis Potestatis Panormitani Ordinis Minorum S.
Francisci de Observantia ... Examen Ecclesiasticum**

Potesta, Felice

Coloniæ, 1712

Cap. II. De pœnis irregularitatis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40060

CAPUT II.

De Pœnis Irregularitatis.

IRREGULARITAS

417 **E**st impedimentum Canonicum sus-
ceptio eius prima tonsura, Ordinum
Sacrorum, & susceptorum usum
impedient; non autem in ordine ad reliqua
sacramenta.

Alia est ex delicto, alia ex defectu. Alia to-
ta, & proprie dicta, quæ omnis Ordinis
susceptione, & suscepti exercitio privat, ut
homicidium, & bigamia. Alia partialis, quæ
tantum usum privat, vel solo ascensu
ad maiorem superiorem: v. g. oculis, vel palmâ
vitiata; inabilis est ad Sacerdotium, non ad
Episcopatum, & Diaconatum; & Diaconus oculo sin-
gulari inabilis est ad Sacerdotium, potest
tamen suo ordine ministrare. Bulsemb.

448 Irregularitas graviter illicita Ordini
susceptionem, & susceptorum exerci-
tios, sed non invalidat.

Ubi incurritur irregularitas ex delicto, re-
currit actus externus, consummatus, & mor-
talis. Irregularitas verò ex defectu contrahi-
tur sine culpa; quia est à jure imposita ob in-
convenientiam, quam talis, vel talis defectus af-
ferunt sacro Altari, & ministerio.

449 Irregularitas nulla incurritur, nisi sit
expresse in jure, ex c. 1. qui de sent. excomm.
Alia, unde in dubio, siue juris, siue facti, tene-
retur, quod non sit irregularis; quia me-
ius est conditio possidentis: excipitur tamen
casus de homicidio voluntario à te com-
missum, quia est expressum in jure. Hinc si posi-
tione dubites, te occidisse, negativè verò dubi-
tes, te non occidisse, censeri debes irregula-
ris, nisi probabilius putes, te non oc-

Pœst. Exam. Ecclesiast. Tom. I.

cidisse, licet aliquam formidinem habeas de
opposito, quia erit opinio probabilis, quæ
non est expressa in jure. Dixi, dubium de ho-
micidio, non de mutilatione, quia sola mpti-
lato, & non dubium de ea, est expressa in
re.

IRREGULARITATES
SUNT 15.

His contenta versibus, ubi numerus refe-
runtur ad numeros sequentes. in quibus
irregularitates singulatim explicantur.

EX DELICTO SEPTEM.

1. **H**ereticus, 2. Baptismum iterans, 3. Mutilans, 4. Homicida,
5. Famulosus, 6. Violans censuras, unde ligatur,
7. Improbè suscipiens, 8. Et tractans Ordinis acta.

EX DEFECTU OCTO.

6. **I**nfamis, 5. Bigamus, 2. Mutilus, 8. Jus-
teque cruentus.
1. Neophitus, 7. Obstrictus, 3. Nothus,
4. Puer, 1. Atque Idiota.
1. Obfessus, 1. Demens, 1. Lunaticus,
2. Hermaphrodita.

IRREGULARITATES
ex Delicto

4420 **S**unt septem. 1. Incurritur propter
baptismum, serio, & scienter itera-
tum, tam à rebaptizante, quam à rebaptiza-
to, c. Ex litterarum, de apostatis, & reitera-
tione baptismi. In rebaptizante impedit so-
lùm, ne ad altiorem Ordinem possit ascende-
re, & non incurritur, si rebaptizato sit occul-
ta. Non incurritur ex reiteratione Confirma-
tionis; quia non est expressa in jure.

2. Ex violatione censuræ, ut si excommuni-
catus, interdictus, vel suspensus actum Ordinis

R r r r uis

nis solemniter exerceat, fit inhabilis ad illius ordinis exercitium, c. *Si quis Episcopus* 11. q. 3. *C. Is, qui, & c. Illorum, de sent. excomm. in 6. v. n. 4367.*

3. Si Clericus scitio, & scienter, exerceat solemniter actum Ordinis, quem non habet, c. 1. *& de Cler. non ordin.* ut si Diaconus, & maxime laicus Missam celebret, &c. non incurrit, qui exerceat actum jurisdictionis, quam non habet, ut si Sacerdos absque licentia confessiones excipiat, licet peccet mortaliter.

4. Ex mala Ordinum susceptione, ut si quis Ordinatus sit in excommunicatione, suspensione; aut ab Episcopo excommunicato, suspensus, interdicto, haeretico denunciato, seu non habente jurisdictionem; vel Ordines furtive susceperit, ut in *com. 3. a numero 92.*

Ordines furtive suscipere dicitur, *Qui sine Episcopi ordinantis scientia, & voluntate, non vocatus, nec legitime examinatus, vel admisus, cum aliis Ordinandis se ingerit, vel nomen alterius approbati usurpando, vel aliam in examine sub suo nomine supponendo, & sic vocatus accedit.* Haec irregularitas impedit ascensum ad Ordines.

Qui excommunicatione, aut suspensione ligatus suscipit Ordinem factum, novam suspensionem incurrit; at non incurrit irregularitatem per hoc, quod in Missa Episcopi, in qua ordinatur, Epistolam, aut Evangelium solemniter canat. Quia quod solenne exercitium ordinis suspensum reddat irregularitatem, intellige de exercitio ordinis extra actum susceptionis Ordinis; nam illud exercitium spectat ad actum susceptionis.

5. Propter enormia crimina, si sint notoria, & publica, quaeque à jure habent annexam infamiam: talia sunt; *Adulterium, incestus, raptus virginis, sodomia, veneficium, duellum,*

sacrilegium, simonia, crimen lesae Majestatis, perjurium in judicio.

6. Propter haesim, vel apostasiam, sive publicam, live occultam; quae si à patre procedat, extenditur ad filios usque ad secundam generationem; si à matre, usque ad primam. Pro extensione autem requiruntur: 1. Quod parentes mortui sint in delictis haereticis, Sententia, aut confessio in judicio, vel notorietas facti.

7. *Ex in justa mutilatione, vel in ipsa haereditate, etiam voluntario indirecte, & in causa;* Comprehendit mandantes, consulentes, per alio modo positive concurrentes, etiam bello injusto, in quo si unus occidatur, totus exercitus fit irregularis, si sit cooperans.

4421 Quando plures non ex consilio, sed in rixa unum percutiunt, sed unus vulnere conficit, ex quo moritur; si de vulnere constat, ille solus est irregularis; Irregularitas enim erit etiam ille, qui non percussit, sed aggressio facta sit ex consilio, & cooperanti tunc, qui percussit, factus est etiam ex comitatu.

4422 *Qui infirmo datur cibum, vel panem, &c. vel movet, vel de lecto in lectum transfert, aut aliud bona fide operatur, ex quo vel ejus acceleratio prater intentionem operatur, non fit irregularis, nisi inter vetera operata. Hinc Sacerdotibus, & Religiosis concessum est, ut tribuendo licent eadem, qua laici. Delectis Diana, & Bonac.*

4424 *Qui procurat abortum foetus animati animalis rationali, fit irregularis, nisi si foetus non sit animatus. Foetus animalis non animatur post 40. dies, secundum opinionem S. In dubio, quantum ad hunc casum, operari debet masculinus ex stylo S. Penitentiarum.*

Laicus, sive Clericus occidens calumnitorem, evadit irregularis, juxta dicta in

vide in prop. 17. § 18. ab Alexan. VII. et in prop. 30. 31. § 33. ab Innoc. XI.

De irregularitate hæc plura dicta sunt suis locis de homicidio, abortu, duello, & bel-

4424 **Mutilatio**, est abscissio membri principalis. **Membrum**, est pars corporis officium per se habens distinctum ab alio, ut manus, pes, oculus, &c. unde non est irregularis, qui abscindit digitum, quia non est membrum, sed pars membri. Nec qui abscindit labrum, dentes, capillos, auriculam, & nasum; irregularitatem tamen, non organum; quia non sunt membra, sed ornatus membrorum. Nec qui excæcat hominem, sed oculum non excæcat; nec qui membrum debilitat, sed non abscindit, quia non mutilat. Leander.

In omni casu, quo quis alium mutilando fit irregularis, fit etiam irregularis mutilando se ipsum. Leander de pœnis tr. 2. disp. 18. §. 1. quia est verè membri mutilator, & major delicti. Non sic è converso, non enim in omni casu, quo fit irregularis mutilando se ipsum, fit irregularis mutilando alium. Leander cit. qn. 24. quia mutilando quis sibi partem membri, fit irregularis ex jure ob spelem Levitiam, ut in n. 4444. non sic mutilando partem membri alteri, sed requiritur amputatio integri membri: vide num. 4408.

Item non in omni casu, quo quis facit alium irregularem, fit ipse irregularis. Leander cit. quest. 25. nam qui alterius faciem civitate deformat, ei nasum, aut indicem abscindit, facit alium irregularem ex defectu corporis; at ipse irregularis non est, quia non mutilator. Ità è converso, non in omni casu, quo quis mutilando fit irregularis, mutilatus fit irregularis. Leander cit. quest. 26. nam qui injuriose alteri virilia abscindit,

fit irregularis, quia est verè membri mutilator; at sic mutilatus non est irregularis ex n. 4447.

Potest tamen casus contingere, quod tam mutilans, quam mutilatus fiat irregularis. Leander cit. quest. 27. tam si diversa sit persona, ut liquet, quam si eadem, puta si quis ex ira sibi manum abscinderet; esset inquam, irregularis, ut mutilans ex delicto, & irregularis, ut mutilatus ex defectu corporis.

4425 Clericis, & Religiosis sacris initiatis est prohibitum officium medici, quod fit abscindendo, vel adurendo, uti est medici chirurgi; minime officium medici physici, quod sine abscissione, & adustione exercetur; ità in jure.

4426 Clericus autem, aut Monachus, si peritus sit, & diligentiam in curatione adhibeat, non est irregularis, si exinde mors sequatur, esto peccaverit exercendo officium prohibitum; quia non incurritur irregularitas ex delicto homicidii, nisi interveniat culpa mortalis homicidii. Idem à fortiori dicitur de exercente medicinam physicam, ex cap. Tuas nos; secus si non sit peritus, nec diligentiam adhibuit, & mors sequatur. Leander de pœnis tract. 2. disp. 9. v. un. 2114. ad 2119.

IRREGULARITATES ex Defectu.

4427 **S**unt octo: 1. *Ex defectu anime.* Irregulares ex jure sunt, 1. ob defectum usus rationis, perperno amentes, lunatici, atreputii, epileptici. (Si reperiantur antea ordinati, & per annum eo morbo non laborarunt, permittitur illis exercitium Ordinum, quia præsumuntur liberati. Si vero laborent raro sine clamore, & notabili indecentia, permittuntur celebrare cum adjutore assistente, qui sacrificium suppleat, si illi deficiant.) Ità Arsækius in tom. 1. pag. 280. 2. *Il-*

Reff 2 Literas.

luerati, qui scientiâ ad talem ordinem requisita carent; 3. *Neophyti*, hoc est recenter ad fidem conversi, donec iudicio Episcopi sint sufficienter instructi.

Sub hoc defectu comprehendi possunt *Abstemii*, qui namque vinum non bibunt: si tales sint, ut illud bibere non possint sine periculo in celebratione, puta vomitus, &c. non debent ad ordines promoveri; unde antequam ad ordines additarentur, debent super eo probari.

4428 *Ex defectu corporis*, irregulares sunt. 1. *Cæcus*, *surdus*, & similes, ad Ordinis exercitium inepti. 2. *Qui caret pollice*, *indice*, aut *oculo sinistro*, seu *Canonis non videt*; qui tamen dispensatione non indiget, si oculo dextero sine indecentia Canonem legere possit. 3. *Si adsit notabilis deformitas*, ut quis Ordinem exercere, v. gr. *Missam celebrare*, non valeat sine notabili indecentia, & aliorum risu, aut horrore, ut si careat naso, auribus, si sit notabiliter gibbosus, leprosus, si claudus, ut nequeat sine baculo ad Altare accedere; si totali calvitio capitis, & oculorum labore, præsertim si sit juvenis.

Irregularis non est, qui sex digitos habet, aut aliquos conjunctos, si notabilem deformitatem non afferat, nec sit ineptus ad exercitium Ordinis. *Busem. v. num. 4148.*

Universaliter que non libet defectum corporis, qui non reddit patientem inhabilem ad Altaris ministerium, & exercitium, Ordinis vel qui affert ex se deformitatem notabilem, talem tamen, ut possit faciliter studio, & arte regi, irregularitatem non inducere, docent *Venerus in exam. Episc. lib. 1. c. 22. n. 3.* *Diana par. 4. tr. 2. resol. 73.* *Tamb. tom. 2. lib. 10. tr. 4. cap. 8.* *Leander de poen. tr. 2. disp. 1.* quia Sacri Canones nil aliud intendunt, nisi expellere ab Altari notabiliter deformes, & inhabiles.

In dubio, Episcopi est iudicare, an de-

formitas, vel defectus sit ita notabilis, ut regularitatem inducat. Plura vide *4494.*

4429 3. *Ex defectu naturalium*, irregulares sunt illegitimi, sive naturales sunt, sive *Spurius*, qui est natus ex adulterio, raptu, aut sacrilegio. Filii naturales legitimi sunt ex jure. 1. Per subsequens matrimonium inter eorum parentes, si nati sunt tempore conceptionis, aut natiuitatis, potest valide inrer se nubere. 2. Per professionem in Ordine Religioso, per quam tamen legemantur quo ad Ordines, minime quo ad dignitates, seu Prælatutas, ad quas nec extra Ordinem sine dispensatione promovet possunt.

Hinc fit, quod filius ligati voto semplicitatis, aut Clerici in sacris non constitutus, Novitii, qui tamen vota solemnia non habet, legitimitur per subsequens matrimonium, quia ejus parentes tempore conceptionis, aut natiuitatis poterant valide nubere, quavis illicitè. Quod est verum, etiam si parentes nolent; quia non possunt efficaciam huiusmodi impedire.

Contra filius furiosus non legitimitur per subsequens matrimonium; quia episcopus non poterat valide nubere. Item docet, si parentes ob aliquod impedimentum desinens non poterant tunc valide nubere. *Mendo ver. Filius*

Si filius conceptus, aut natus tempore, quo parentes poterant valide nubere, præsumitur ad matrimonium subsequens, & legitimitur per subsequens matrimonium, quia filius, isti illius parentum nepotes legitimitur per subsequens matrimonium. *Mendo cit.* quia succedunt in iure patris.

Sperell. dec. 174. n. 23. apud *M. ubi dicitur mo 2. pag. 142. n. 59.* ait, quod filius naturalis mortem viri decimo mense expleto, &c.

per tres, a t̄ quatuor dies incepto, com-
mendo 3̄ die, q̄ 10 vir coire poterat, legiti-
mum esse iuratur.

4430. 4. *Ex defectu avarit̄is*, de qua in tom.
221. §. n. 101.

4431. 5. *Ex defectu sacramenti*, seu signifi-
catis matrimonii, ratione bigamie, quate-
nus bigamus, ut pot̄e qui carnem suam dividit
inter uxores, non repræsentat perfectè u-
nitatem Christi cum Ecclesia.

Bigamia, est matrimonii multiplicatio: est
vera, interpretativa, & similitudinaria
habetur, quando quis baptizatus
matrimonia valida successivè contra-
xit, & consummavit, quia tunc verè carnem
suam in plures dividit.

Interpretativa habetur, quando quis matri-
monium validum contraxit, & consummavit
non vidua, vel cum violata ab alio, vel con-
traxit suam uxorem, quæ cum aliquo adul-
terio, tunc enim ita se gerit, ut interprete-
tur, quod plures uxores habuerit.

Similitudinaria habetur, quando quis
matrimonia in Sacris, aut in Religione profes-
sionis contrahit, & consummat, cum
quocumq; etiam virgine; hic enim per
matrimonium contrahit matrimonium spi-
rituale, & similitudinarium cum Christo; uni-
tatem enim contrahens, & consummans, e-
st tunc similis ei, qui carnem suam in plures di-
vidit: hæc triplex bigamia ex jure irregularita-
tem inducit.

4432. 6. *Ex defectu bonæ fame*, quando
quis contraxit infamiam; quod dupliciter
contingere potest. 1. Sine culpa, ratione ar-
bitrii, quam exercet, cui ex jure est annexa

infamia: tales sunt histriones, circulatores,
mimi, comædi, filii publicæ meretricis, &c.
2. Ex delicto notorio, & publico, cui est an-
nexa infamia, ut in n. 4419.

Damnati ad tritemes sunt infames: hinc
ortum est vulgare dictum: *A tritibus ad
Altare non datur regressus*. *Lezana tom. 1. c.*
16. n. 32. v. n. 4473.

4433. 7. *Ex defectu libertatis*, irregulares
sunt mancipia, curtiales, videlicet Judices,
Advocati, Procuratores, Milites, Thesau-
rarii, Depositarii publici, Tutores, Cura-
tores, dum actu talia munera secularia exer-
cent.

4434. 8. *Ex defectu lenitatis*, seu mansue-
tudinis, quæ fuit in Christo, qui in mulierem
in adulterio deprehensam mortis senten-
tiam proferre noluit, & pro suis Crucifixori-
bus Partem oravit. Incutitur etiam sine cul-
pa ex homicidio, aut mutilatione voluntaria
in bello iusto, aut iudicio.

Hinc irregulares sunt Judices sententiam
sanguinis proferentes (Summo Pontifice ex-
cepto) mortis scilicet, aut mutilationis; No-
tarii eam scribentes, accusatores, testes,
Advocati, Procuratores, ministri iustitiæ, &
omnes, qui ad mortem, vel mutilationem a-
ctivè, efficaciter, & proximè, per actionem ex
natura sua ad eam ordinatam, cooperantur,
morte, aut mutilatione secutâ. Judex au-
tem, & alii Ministri hanc irregularitatem
non incurrunt, nisi, dum ea faciunt, sint
baptizati; nisi ea fecerint antebaptismum,
non consideratur in eis defectus lenitatis,
cum tunc non fuerint membra Christi: Non
requiritur autem, quod reus, contra quem
fertur sententia, sit baptizatus; quia defectus
lenitatis consideratur in agente; non de cuiusvis
hominis, aut mutilatio irregularitatem indu-
cit in Iudice, & Ministro iustitiæ baptizato.
Leander de censuris tract. 2. disp. 7. q. 11. §. 12.

R III 3

Ant.

Ant. à Spir. S. de censuris tr. 12. disp. 5. sect. 6.

¶. 1. n. 104.

4435 Irregularis est Confessarius, qui licentiam urget ad mortem reo accelerandam, vel qui ipsum reum impellit, ut scilicet ascendat, ut caput securi præbeat, vel qui Judici petenti in particulari respondet, hunc esse mortem plectendum.

4436 Item, qui patibulum adaptat, & qui ligna fert ad comburendum hominem vivum; quia iste sunt actiones efficaciter, & proxime, & ex natura sua ordinatae ad mortis executionem: irregularis non est, qui ligna fert ad comburendum hominem jam suffocatum.

4437 E contra irregularis non est Confessarius, aut theologus, qui interrogatus, an reus mortem mereatur, Judici respondeat: *Non habendum esse respectum personarum, sed circa illum suo munere fungi debere.* Nec si carnifici dicat: *Nemo te impedit tuum facere officium, ego meum feci.*

4438 Nec Confessarius, qui absolutionem denegat Judici nolenti secundum leges reum morte puniri, si ad id sub mortali teneantur; dummodo tamen generaliter loquatur, ut puniat juxta leges, & uti in conscientia tenetur ob Reipublicæ bonum; quia hoc pacto directe nullius determinatæ personæ mortem consulit. Ita Matthæucci *tom. 2. pag. 137. n. 43. ex Cabafutio lib. 5. c. 20. n. 17.*

4439 [Nec Clericus (ait Bulemb.) qui in bello justo ad fortiter pugnandum, & hostem repellendum hortatur; secus si ad hunc, vel illum in particulari occidendum. Sic pariter excusatur timpanista, & tubicen.]

4440 Nec qui ligna, funes, gladios, &c. construit, & licitori vendit; quia sunt actiones remotæ, aut non ex natura sua ad mortem ordinatæ.

4441 Irregularis est, qui militat in bello justo aggressivo, ex defectu lenitatis, *etiam Cleric. & c. Quicumq; quasi. n. 1. dicitur de iusto;* quia si erit injustum, irregularitas ex delicto, nempe ex homicidio voluntario.

4442 At in bello justo defensivo, licet hostem invadentem, aut muros Urbis pugnantis, in Religionis, Patriæ, sui, & civitatis defensionem occidunt, non sunt irregulares; quia est homicidium involuntarium defensionem cum moderamine inculpate tutelæ, ut in *n. 2095.*

Clerici vero irregulares sunt, si laici deficient, sed sufficient. *Gob. tr. 8. cap. 1. sect. 2. append. 3.* quia respectu eorum non est necessitas inevitabilis, & sic de moderamine inculpate tutelæ. Non sunt irregulares, si laici deficient, aut non sufficiant; quia tunc eorum actio est ad defensionem necessaria, & inde ad eam moderamine inculpate tutelæ.

4443 Irregularitatem incurrit Chirurgus, si sit imperitus, si ex ejus incertitudine, adulatione mors sequatur, *c. Tuus est. c. c. si sit peritus, omnem diligentiam adhibuit, c. De occidendis 23. q. 5.* Nec si sit physicus, si omnem diligentiam adhibuit, *cap. Ad aures, de etate, & qualitate. Tuus est. in Chirurgo [etiam si mors ex intentione sit abscindere partem, non conservetur: v. n. 4426.]*

Sed hæc irregularitas ex Chirurgi, supponat imperitiam, proprie est irregularitas ex delicto, ut in *n. 4426. vide not.*

DE MUTILATIS

444 **O**portet distinguere, cum Marthæucci *Curia rom. 2. a num. 63.*

Vel quis sponte se mutilavit, seu causam mutilationis procuravit; vel fuit ab alio mutilatus, sive casu, sive ex justa causa, puta militatis, sive ex injusta vi, seu persecu-

tionem, evadit irregularis, nedum ex culpa sed ex delicto mutilationis, ut in *num. 7.*

Quia nemo est sui corporis, suorumque membrorum dominus, ita ut neque possit corpus eorum abscissioni consentire (nisi in casu corporis, aut membri principalis mutilationis exposcat, *cap. Si quis ilz. dist. 55.*)

aut membra servare. Et iste ab ordine exercitio remouetur, etiam si mutilatus sit in parte membri, *cap. Si quis. partem dist. 55.*

Nota ut notat Gloss. *ad cap. Significavit*, in hoc facto non tam confiditur de defectu, quam de scævitia, & mala voluntate: *9. num. 4508.*

445 Eadem ratione in *cap. Si quis il. 1. dist. 55.* decretum, ut non fiat Clericus, si membrum amputavit, aut amputari fecerit, etiam si causa continentia, aut de necessitate egerit; quoniam non ferro, sed ratione est querenda castitas. Glossa in *cap. Significavit*. Ita Marthæucci *cit.*

Qui idem ampliat ad eum, qui se permittit mutilari ob vocem musicam. Hunc tamen non esse irregularem, docet Gobat in *reperentiis tr. 8. c. 17. a num. 689.* quia re-
spondeo Canonibus expressè loquuntur de eo, qui se mutilari fecit, aut permisit ex sua culpa, videlicet in signatione, aut indiscreto castitatis abominimè de eo, qui id egit ob vocem musicam: Et probabile esse id licere, docent graves Doctores relati in *num. 4073.*

irregularitatem autem non incurrit, nisi sit in jure expressè dictum est in *num. 4419.* Probabilis tamen est, hunc esse irregularem, ait Leander *de pœnis tr. 2. dist. 2. q. 57.* quia verè; & voluntarie ad sui membri mutilationem sine necessitate concurrat.

446 Hic autem, cui sunt amputata virilia, si dispensationem obtineat, ut promoveatur ad Ordines, non tenetur secum deferre testiculos in pulverem redactos, dum Missam celebrat, Leander *cit. q. 61.* cum Co. 7. quia hoc nullo jure disponitur, sed est error vulgi.

447 Si secundum videlicet si sine sua culpa fuit ei membrum abscissum, non evadit irregularis, si membrum amissum non sit tale, ut usum Ordinis impediat, aut notabilem deformitatem afferat: Tale non erit, si sint abscissa virilia: Tale erit pro Sacerdotio, si sit abscissus digitus necessarius ad Eucharistia fractionem, Tunc autem irregularis erit ex defectu corporis, ita ut si abscissio contingat ante assumptos Ordines Sacros, non possit ad illos promoveri; si contingat post Sacerdotium assumptum, non possit Missam celebrare; potest autem in aliis Ordinibus, & Officiis ministrare, pro quibus nec impeditus, nec deformis est.

CLERICUS.

448 **N**on potest esse accusator in causa sanguinis, *cap. Sicut Sacerdotes 2. q. 7. nec testis, cap. Testimonium 11. q. 1.* nisi ad innocentis liberationem, & ex sui Superioris licentia; alioquin irregularis evadet. Idem dic de Religioso.

449 Clericus jurisdictionem obtinens temporalem non fit irregularis, si causam sanguinis alteri deleget, dummodò non mandet, ut illum morte puniat; sed solum injungat, ut inquirat veritatem, & provideat

deat

de r. de iustitia, in cap. Episcopus in 6. pag. mibi 123. a lib. 3. tit. 24. de Clerici, vel Monach. his verbis licet Clericis causas sanguinis agitare non liceat, eas tamen, cum iurisdictionem obtinent temporalem, debet & possunt, metu irregularitatis cellante, alius delegare. Et Glossa ibi.

Hinc in Regno Siciliae, si in iurisdictione temporali praesideat Praelatus Ecclesiasticus, causa sanguinis occurrente, non utitur solito rito (Excellentia sua providet, & mandat, ut Titus suscipiatur) sed mutato [Excellentia sua providet, & mandat, ut Tribunal M. R. C. inquirat veritatem, & provideat de iustitia.]

4450 Personae Ecclesiasticae tradentes Curiae Saculari delinquentes refugiatos in suis Ecclesiis, in c. sibus expressis à Greg. XIV. relictis à num. 638. in quibus immunitate non gaudet, nullam irregularitatem incurunt, aut censuram: v. num. 690.

4451 Gubernator Urbis Romae, & Ministri de ejus mandata executores in causa sanguinis, mortis, aut mutilationis, irregularitatem non incurunt. Leo X. in const. 8. Et si pro cunctarum §. 12.

4452 Clericus aliquem accusans in causa homicidii aut alterius delicti quod mortem meretur; ut irregularitatem vitet, morte, aut mutilatione accusati secuta, debet prius protestationem praemittere, se non intendere, ut reus poena sanguinis puniatur, sed solum ubi sibi, vel suis satisfiat, & provideatur, ne contra se, aut suos talia de cetero fieri praesumantur.

4453 Hanc protestationem requirit Canon. cap. 2. de homic. eid. in 6. ad defectum linitatis purgandum: Et eam concedit uti privilegium Clericis; ne si Clerici (est ipse textus) metu irregularitatis conqueri de suis malefactoribus non audeant, detur plerique occasio

eos trucidandi, aut ipsorum bona depraedandi, Bonae, Busem. hic. Pithing. in cap. tit. 12. §. 2. Quae protestatio ut cesset, Matthaeucci tom. 2. pag. 137. num. 39. dicitur, ut dicantur agere civiliter, quia accusant de crimine in ordine ad iudicium, sed ad refectionem damni recepti, & cautelam ne iterum ab eo, aut similibus malefactoribus damnum recipiat.)

4454 Et sufficere, tener Aurazo in 1. num. 10. etiam si animus internus non clarus, sed mortis; quia licet tunc illa non esset ficta respectu effectus efficaciae internae, est tamen vera respectu effectus inefficaciae internae non mortis, & operatur efficaciam externam; quia talis protestatio ratur, ut accusatus non moriatur aut mittatur ex vi accusationis illius; quia tunc iam revera accusator potestatur se non proponere querelam criminaliter, sed solum uti supra.

4455 Eadem ratione Clericus videtur dici saeculari, aut ejus Officiali iudicari, cum signis ad eum convincendum, irregularitatem non incurrit, licet officialis occidat aut mutilet, si dictam protestationem praemittat. Fagnanus in lib. 5. cap. Adhuc in 12. de homicidio, ex cap. Tuas nos §. ad iudicium & cap. Postulasti.

JUDEX ECCLESIASTICUS DEGRADANS

4456 Clericum morte dignum, brachio saeculari tradendum, si irregularis non est; quia per tale iudicium non applicat reum positive iudicio mortis, quod utique esset principaliter, efficaciter proximè ad mortem cooperari; tunc enim talis actionis non est mors, sed exclusio à statu, & foro Clericali.

4457 Confirmatur: irregularitas non in hac non incurritur, nisi per iudicium

aut mortalem proximum in homici-
dium aut mutilationem; in te autem nos-
ter Ecclesiasticus non dat jurisdictionem
iudici laico in talem reum; quia ex se illam
debet Clericum degradatum. Nec inducit il-
lum per se, & proxime ad poenam sanguinis,
in tantum remotè, & valde per accidens,
autentis illum de tali crimine convictum
sententia, ut à brachio laicali capiatur, & ju-
dicetur.

445 Undè (ut rectè advertit Auraxo cit.
l. 1.) verbum illud, *traditio brachio secula-
ri*, aliud est, quàm remotio prohibentis,
scilicet privatio Clericalis privilegii in Clerico,
in laico dimissio, seu relaxatio personæ;
quod dicitur Innoc. III. in c. *Novimus*, de
ord. *§. 1. sic*.

446 Ut Clericus, qui propter hoc, vel aliud
delictum grave, non solum damnabile, sed
damnosum fuerit degradatus tanquam ex-
ceptus privilegio Clericali, seculari foro per conse-
cratam applicetur; cum Ecclesie foro fuerit
prohibita, ejus est degradatio celebranda sacri-
legi potestate presente ad pronuntiandum er-
rorem cum fuerit celebrata, ut in suum forum
revertatur degradatus, *§. sic intelligitur tradi-
tio seculari, &c.*

446 Nec obstat, quòd textus loquatur
de Clerico, quia etiam ob identitatem ratio-
nis procedit de laico; nam sicut Judex Eccle-
siasticus relaxando Clericum, non tribuit ju-
isdictionem Judici laico, quia hic ex se ju-
isdictionem habet in Clericum degradatum;
ita posteriori iure relaxando laicum, quia pari-
ter Judex laicus ex se jurisdictionem habet in
illum.

446 Attamen, quia remissione, & rela-
tione, sive Clerici, sive laici, Judici seculari,
remotè, & per accidens occasione præbet
mortis, & sic videtur à lenitate Christi defi-
cere adhuc debet recensitam protestationem
Puff. Exam. Ecclesiast. Tom. 1.

præmittere, quia omnis defectus lenitatis [si
quis sit] purgetur: liquet ex dicto c. *Novimus*:
per hæc verba: *Pro quo etiam debet Ecclesia* (i-
videlicet Judex Ecclesiasticus) *efficaciter in-
tercedere, ut citra mortis periculum, circa
eum sententia moderetur.*

Ubi particula *debet* innuit, talem protesta-
tionem esse præceptam, idque ad majorem
securitatem, & omnem irregularitatis pericu-
lum amovendum: ita Auraxo cit. n. 8.

446 Ex dictis sequitur, quòd Judex Ec-
clesiasticus, si completo processu, & data sen-
tentia, putà carceris, trimerium, &c. contra
Reum putatum Clericum: pro delicto, quòd
apud laicos morte punitur, reperiat eum esse
laicum; & causa non sit sui juris: tunc debet à
iudicio illo delistere, uti Judex incompetens,
& suo legitimo Judici laico talem Reum in
suo iudicio de delicto convictum, & confes-
sum remittere, recensitam protestatione præ-
missa, ex qua irregularitatem vitabit, si mors
sequatur.

446 Nec inde irregularis erit Clericus
testis, quia coram eo Judice Ecclesiastico tes-
tificabile reperitur; 1. Quia cum à Judice Ec-
clesiastico non agatur causa sanguinis, non di-
citur testis in causa sanguinis, 2. Quia prote-
statio, purgando defectum lenitatis in Judice
Ecclesiastico, Reum per se convictum remitte-
nte, purgat totum actum; eò maxime quia
illius testificatio non influit in sententiam
sanguinis postea à Judice laico latam: sicut nã-
que coram Judice Ecclesiastico, minime co-
ram Judice laico, 3. Quia Judex Ecclesiasti-
cus, Reum remittendo legitimo Judici laico,
non remittit processum taliter, quòd virtute
illius ad mortem condemnet, sed novum for-
mat.

446 Et dato, quòd Judex Ecclesiasticus
una cum persona processum remitteret, &
virtute illius Reum ad mortem damnaret, so-
lus

lus Judex Ecclesiasticus, & non recentitus testis irregularis evaderet; quia solus Judex esset causa proxima, efficaciter influxiva in hanc ministerii iustitiae in morte; minime testis quia testis deposuit coram Judice Ecclesiastico, & apud quem non agitur causa sanguinis: Quod autem postea ex remissione facta processus, testis illius depositio influxerit in mortem, per accidens se habet testi, & praeter ejus intentionem; adeoque nullo pacto irregularis evadit.

4465 Inquisitores ex Privilegio Pauli IV. 29. Aprilis 1557. ad favorem fidei concessio, & confutores ex eodem privilegio pro eis à B. Pio V. extensis, sunt absque praedicta protestatione Reos fidei per sententiam declaratoriam criminis condemnare, & brachio saeculari tradere. Auraxo *cit.* & Ant. à Spir. Sanct. *de Confuris* *tr.* 1. 2. *disf.* 5. *sect.* 6. §. 1. n. 114. Qui addit iudicem saeculare, ut sententiam mortis contra haereticos exequatur; quia etiam id extendit Pontificum privilegium Majorolus *lib.* 2. *de Irregul.* c. 10. n. 5. & alii communiter.

4466 Quia tamen quatuor quae sita, quae proponit, & resolvit P. Tamb. *in tom.* 2. *lib.* 10. *tr.* 4. *cap.* 15. *tria in §.* 13. à n. 36. ad 41. & *quartam in §.* 10. *nn.* 21. 41. valde dicta firmant, & dilucidant, ea tibi refero.

P R I M U M.

4467 An Episcopus possit sine irregularitate dare licentiam iudici laico exhibendi ab Ecclesia corpus occisi, ut confiteatur de corpore delicti, & ad formandum processum?

P. Diana *par.* 4. *tr.* 2. *ref.* 95. resolvit, ut sequitur. Respondet negativè Julius Lavorius in suis variis elucubrationibus. *tr.* 2. c. 7. *nn.* 31. quia ad incurrendam irregularitatem ex defectu perfectae lenitatis requiritur, quod actus qui fit, sit causa proxima, & directa in mortem, vel mutilationem, non autem causa

remota, ut ex Navarro *c.* 21. *n.* 211. *Abbas de cens.* p. 6. *disf.* p. 5. *sect.* 2. docet Tarracena *cens.* *lib.* 9. *disf.* p. 66. *dub.* 3. Sed in actu actus ostendendi cadaver occisi, effrenatissimus, & suapte naturae non directus ad mortem, vel mutilationem, & Episcopi operantur, sed tantum permittunt exhiberi corpus, & capi informationes. Ergo praeter hanc sententiam praeter Lavorium dicitur iam in terminis, ut dici solet, terminatè doctus Aloysius Riccino in *praxi* *tr.* 1. *cap.* 453. & ita practicum fuisse in Curia Archiepiscopali Neapolitana, testatur Marinus Genuensis in *praxi* *c.* 42. *n.* 10. & sic docet Venerus *in exam.* *Episc.* *lib.* 1. *cap.* *num.* 19.

4467 P. Tamb. *inquir.* Possit sine irregularitate dictam licentiam concedere? [ajunt nonnulli, ut Venerus *in exam.* *Episc.* *9. c.* 30. *n.* 26. Bonacin. *de contr.* *d.* 3. *q.* 1. *n.* 11. Lavorius *var.* *tr.* 1. *tr.* 2. c. 7. *n.* 31. Diana *p.* 4. *tr.* 2. *ref.* 95. alios censent dunt aliqui debere jura Lavor. *loc. cit.* de defectu, si petitur cadaver, ut confiteatur de corpore delicti, ad inquirendum contra personam determinatam, quis scilicet delicti delicti fuit, omnes consentiunt, posse Episcopum licentiam concedere, quia id solum est remotum ad sententiam fortè mortis, & mutilaturam. At difficultas vertitur, an possit quando cadaver requiritur, ut constituat suspicio, vel compleatur probatio contra aliquam personam peculiarem. Sunt v. g. sententia contra Titium; petitur verò corpus Titii interempti, ut videatur, an vulnus dante veniat cum gladio, quem Minus interierunt sanguine aspersum apud delinquentem, vel quid simile. Et nihilominus quatuor antiquiores putaverint, tunc non posse Episcopum licentiam concedere, ne corruerent proximè ad processum sententiae sanguinis

Reum: at omnes Doctores clamant, processum iudici Laico non posse dari ab Ecclesiastico, ut *supra* §. 10. n. 21. Vidimus, *Legge Tancredi*, p. 2. q. mor. *ir.* 1. *Esq.* qui late hoc profectur, sed huius nostrae solidae rationis non meminit.

QUARTUM.

4471 *An iudex proferens sententiam sanguinis contra delinquentem, incurrat irregularitatem, quando ad executionem mortis requiritur sententia alterius iudicis?*

[Respondeo, esse distinguendum; si enim posterior iudicis sententia utatur processu, seu probationibus, seu sententia habita à priore iudice, quia tunc uterque concurrat ad mortem, uterque incurrit in irregularitatem; si non utatur, liber erit prior iudex, & solus posterior in illi incidet; quia tunc prior iudex nullo modo concurrat ad mortem. Non est igitur audiendus Henricus *lib. 14. c. 12. n. 5.* cui adhaeret Avil. *de Censur.* p. 7. d. 5. *sect. 1. dub. 1.* qui in hoc casu priorem iudicem liberat semper.] v. n. 3543.

IRREGULARITAS TOLLITUR

4472 *Quatuor modis. Primò per Baptismum: per eum tolluntur irregulares ex delicto, puta homicidii, mutilationis, &c.*

Item ex defectu lenitatis: *ut in num. 3434.* Non tolluntur irregularitates ex defectu durante, uti sunt ex bigamia vera, & reali, ex infamia; ex defectu animae, corporis, libertatis, &c.

4473 *Secundò, per cessationem causae, seu defectus. Sic cessante infamia per publicam emendationem, aut defectu corporis, vel defectu aetatis, tollitur irregularitas. Et in obligato ad publicam rationem, post rationes redditas cessat irregularitas, seu impedimentum, ut promoveatur ad Ordines.*

4474 *Tertio, per Professionem Religiosam: sic cessat irregularitas naturalis, & irregularitas tamen, minime quoad dignitates, & praelaturas: v. n. 4484.*

QUARTO PER DISPENSATIONEM.

4475 *Papa potest in omnibus irregularitatibus dispensare, Canonice, quia est summus Pontifex, cum sit episcopus eiusdem subditus, & in sua Diocesi, ut irregularitatibus omnibus ex delicto occulto praevenientibus, excepta ea, quae oritur ex homicidio voluntario, suppleto in iusto, non dicitur, sed ex proposito patratio: *ut in num. 1376.**

Potest dispensare in irregularitate ex mutilatione occulta; quia hoc in iure non capitur. Quid sit occultum: *vide à n. 337.*

4477 *Pro irregularitate ex heretico defectu, Episcopos solum in bigamia, & inordinata dispensare potest, minime in re, ex Declar. S. Congr. Conc. apud Fagnanum *in lib. 1. Decr. c. quoniam 13. de Censur. c. 1.* Nec interpretativa.*

4478 *Posse tamen dispensare eum qui linguam latinam parum callet, & in quovis illegitimo ad Minores Ordines beneficium simplex, etiam si habeat auctoritatem, docet Ant. à Spir. Sancti. *de Irregularitatibus*, p. 13. *dis. 2. sect. 1. 2. n. 13.* c. *in D. de Irregularitatibus*, p. 2. *ref. 86. c. par. 4. tr. 2. ref. 62.**

4479 *Archiepiscopus non potest cum subditis Episcoporum suffraganeorum dispensare, nisi in actu appellationis; quia tunc subditi ratione appellationis.*

4480 *Praelati Regulares possunt cum subditis dispensare in omni irregularitate, excepta ea, quae oritur, 1. Ex homicidio*

irregularitas in iusto, non casuali, sed ex proposito parato. 1. Ex mutilatione pariter voluntaria, & iniusta, ex proposito parata. 2. Ex regimine verâ, & interpretativa. Unde possunt dispensare in similitudinaria. Constat ex verbis relatis *n. 337*. Et maxime ex verbis Bullæ Maris Magni Minorum Sixti IV. *Incip. Quibus conceditur facultas*

448. Generali, & Provincialibus Ministris dicti Ordinis, pro tempore existentibus, illorum Vicariis, dispensandi cum dicti Ordinis Minorum professoribus defectum natalium, ex adulterio, sacrilegio, incestu, aut quovis alio nefario, & illicito coitu provenientes, patientibus: nec non cum his, qui ex quavis causa, præterquam homicidii voluntarii, bigamie, & mutilationis membrorum, irregulares fuerint, postquam Ordinem suum professi fuerint, ut defectu, & irregularitate huiusmodi non obstantibus, irregulares ad quoscumque, etiam ad Sacros Ordines, promoveri, & in illis, etiam in Altari ministerio, ministrare; & tam ipsi irregulares, quam defectum natalium patientes, ad quascumque administrationes, & officia dicti Ordinis, eligi, recipi, & assumi, acque gerere, & exercere liberè valeant, & possint, scientia, & autoritate prædicta contentus.

448. Idem conceditur in aliis Bullis Maris Magni Prædicatorum, & aliorum Mendicantium. Et quia ibi excipiuntur expressè aliquæ irregularitates jam recensitas, facultas ad dispensandum ampliatæ in omnibus aliis; præterquam exceptio siemæ regulam non extenditur. Ant. à Spir. Sanct. *cit. n. 337. §. 334. L. c. de pœnis des. q. 135. Dian. p. 4. tr. 2. res. 12. p. 1. tr. 12. res. 12.* cum pluribus, ob rationem idem docent de irregularitate ex defectu lenitatis, Mattheucci *in Offi. Curato. 2. pag. 146.*

448. Excipiuntur irregularitates ex defectu animæ, & ex defectu corporis, *n. num. 4427* recensitæ, defectu durante. Unde rectè ait Mattheucci *cit.* non posse Prælatos Regulares dispensare cum suis subditis amensibus, furiosis, epilepticis, lunaticis, enragamentis, enormiter leprosis; cum abstemis, deformiter gibbosis, notabiliter claudis, & gallico morbo affectis; cum habentibus manus tremulas, ut sit effusionis periculum; cum omnino illiteratis, & similibus; huiusmodi enim non possunt, nec decenter, nec congruè Altaris ministerio deservire *v. num. 4427.*

448. Insuper quamvis in recensita Bulla Sixti IV. concedatur Prælatibus Regularibus, nimirum Generali, Provincialibus, eorumque Vicariis, potestas dispensandi cum suis subditis, quovis modo illegitimis, non solum ad Ordines, verum etiam ad Prælaturas; quo ad Prælaturas fuit restricta à Gregor. XIV. per Bullam *Circumspecta*, hoc modo, ut talis dispensatio ad Prælaturas fieri non possit à Generali, vel Provinciali, nisi cum Capitulo Generali, vel Provinciali, seu intermedio Capitulo, videlicet cum Congregatione pariter Generali, aut Provinciali. Hæc sunt verba:

448. Volumus quoque, ac licere Generali, aut Provinciali singulorum Ordinum, aut Congregationum, aut Hospitalium, ad quos dicta dispensatio spectat juxta tenorem privilegiorum, & indultorum Apostolicorum eis concessorum, quæ dummodo usu recepta, nec aliàs sub illis revocationibus comprehensa sint, ut præfertur, in hac parte revocamus, cum illegitimis, quos aliàs dictus Generalis, aut Provincialis, cum Generali Provinciali, seu intermedio Capitulo (& non aliàs) suffragantibus meritis, dignos judicaverint, ad honores, gradus, & dignitates obtinendas dispensare, ac

dispensationes huiusmodi pro tempore ita factas, & inde sequutas quascumque, & antea, vltre, & tenere perinde, ac si supradictæ Const. non emanasset.]

4486 Addit Mathæucci *in te. 2. Offic. curia pag. 158. nu. 30.* semper excipi Generalium, ad quem nullo pacto Religio cum illegitimis potest dispensare; idque colligit ex Const. *Romanus Pontifex* Innoc. XII. edita super facultatibus Majoris Penitentiariæ; & ex usu.

4487 Confessarii verò Regulares (quidquid ad favorem dicat Ant. à Spir. Sanct. *cit. num. 332. cum pluribus*) nullo pacto valent cum secularibus super irregularitatibus, sive ex defectu, sive ex delicto, dispensare, ut constat ex Bulla Clem. VIII. *in num. 3474.* relata, ubi expressè id prohibetur. Et multominus possunt Confessarii seculares.

4488 Per Bullam Cruciatæ super nulla irregularitate potest dispensari. Com. quia per eam solùm datur potestas ad absolvendum à Censuris.

4499 Commissarium verò Cruciatæ posse dispensare cum illegitimo habito ex matrimonio invalido ob impedimentum affinitatis ex copula illicita in primo, & secundo gradu, Item in Bigamia similitudinaria, defectu lenitatis, & aliis, exceptis iis que oriuntur ex homicidio directè voluntario, heresi, apostasia à fide, Simonia, & mala Ordinum susceptione; tenet Anton. à Spir. Sanct. *cit. § 34.* Citans Dianamp. 1. à 11. à *ref. 110. ad 115.*

PRO DEFECTU CORPORIS,

4490 ET respectivè pro defectu animæ duo sunt attendenda.

Primum. quòd benignius sit agendum super defectu post Ordinum susceptionem secuto. communis. Unde Bonac. *dis. 6. de Irregu. qu. 2. p. 2. num. 25.* Et in compendio *qu. 2. de Irregu.*

ex defectu, inquit (multi tamen cecidit reddunt hominem inhabilem ad Ordinem suscipiendos, qui si adveniant post susceptionem non reddunt hominem inhabilem ad susceptionem illorum, ut amputatio pollicis, dicitur in Sacerdote.)

4491 Secundum. Quòd defectus corporis, qualis esset amissio oculi dexteri, vel libet alius, qui reddat patientem inhabilem ad Altaris Ministerium, & executionem Ordinis, vel qui adfert de formationem talem, talem tamen, ut possit facilius irregularitatem non induci, ut communiter docent Doctores. Venerus in *Exam. Etic. cap. 22. num. 3.* Diana *p. 4. r. 2. ref. 71.* Bonac. *dis. 7. qu. 2. p. 2.* Gabriel à S. Vincentio *de Sacram. dis. 11. quest. 3.* Tambur. *tom. 2. de Sacram. tract. 4. cap. 3.* Laender *part. 5. de Penit. dis. 2.*

Et innumeri alii; quorum fundamentum est, quia Sacri Canones nil aliud narrant nisi expellere ab Altari notabiliter deformes & inhabiles, & consequenter constant quòd inunctis casibus, in quibus deformitas non habetur, & notabilis deformitas faciliter vitari potest, ac tegeri, negligenter; quoniam cessante materia cessat & lex.

4492 Dicitis non opponitur *Leander qu. 43.* & Villalobos *tr. 1. dis. 3.* qui asserens irregularem eum, qui caret pollicis, vel indicis; quia id affirmat expressè suppositione, quòd talis sit inhabilis ab hostia elevationem, ac fractionem, & tebit eos perlegenti.

4493 S d potius dicta firmat *Leander in ca. ultimo de corpore ordinis in c. bis (Tom. 1. Monachus propositus, quod in ann. 51. uerilibus esset constitutus, quod barra fec. ea super dextera lux pollicis tuito casu cadens, unguam avulsa)*

non citra mandamus, quatenus si ad frangendum Euchariſtiam ſit in pollice ipſo pollex, & aliud canonicum non obſiſtat, propter deformitatem huiusmodi non dicitur, quin em ad Ordinem promoveas inter totis.]

4498 ſine cum caſus contigerit, quòd Sacerdoti fuerit caſu abſciſſus pollex ſiniſtræ manus, ipſe tamen (ut examine, & experientia compertum fuit) iuvamine indicis ſiniſtræ manus, qui vice ſiniſtri pollicis aptum ſibi munus præſtabat, faciliter hoſtiam frangit, & ſine deformitate elevabat: fui voti, quòd non eſſet à Sacerdotii uſu removendus; ſuorumque iure, 1. Quia defectus erat in pollice dextro, qui tantum ſervatur dextro, in ſuorum ad frangendum reſidet; & in caſu huiusmodi defectus ſuit in pollice dextro, 2. Quia in caſu Canonis defectus accidit ante huiusmodi ſuſceptionem; in meo autem contigit poſt ſuſceptum Ordinem.

4499 Idem dicerem, ſi pollex fuiſſet abſciſſus vi ſclopeti fracti in venatione à Sacerdote ipſo facta recreationis cauſa, & ſine ſuorum.

4500 In hoc namque caſu non poteſt dici, quòd ſit removendus à Sacerdotii uſu mutilator; quia cum digitus non ſit membrum, ex num. 4424. qui illum abſciſcit, non eſt mutilator.

4501 Nec ex vi capitis: Qui partem diſciſcit. Qui partem cuiuſlibet digiti ſibi ipſi volens abſciſcit, hunc ad Clericatum Canones non admittunt; quia textus expreſſè loquitur de abſciſſione; noſter autem Sacerdos, & Clericus operam rei illicitæ, nempe venationis, prohibet, quamvis volens venationem pollicem haud abſciſcit volens; non dicitur, ut eſſe certum; nec indirecè, cum non per accidens, minime per ſe, & regulariter venatione pollicis abſciſſio ſecuta, ut

diſcuntur: eo nimirum Theologi de voluntario. vide an. 2. 24.

4502 Addè, textum per illud verbum Volens loqui de iniquè abſcendente, ut dixi in n. 4444. Et ponderat Del Bene tr. 5. ſect. 22. n. 8. Venerus in Exam. Episcop. lib. 1. cap. 22. n. 2. & firmatur ex cap. 1. de Clerico pugnantis in Duello.

4503 Dixi: Et ſi dederit operam rei illicitæ, quia illicitam eſſe Clerico venationem ferunt ob periculum, & indecentiam, licitam verò eſſe venationem avium, leporum, & ſimilium, non clamorofam, ſed modèſtam, cum retibus, aut laqueis. & cum aliquibus canibus recreationis cauſa, docent Venerus in Exam. Episcop. lib. 5. c. 25. n. 2. & Diana p. 3. tr. 6. ref. 29. Qui ait, illicitam eſſe Clerico venationem clamorofam, ſeu cum ſtrepitu, & vocibus, ex cap. 1. de Cler. Venat. & cap. 2. eod. tit. quam venationem clamorofam (addit) non eſſe mortalem, ſi non ſit frequens, ſed raro fiat.

C A S U S.

4504 **J**uvenis quidam Clericus Diaceſis A. ab infantia totale calvitio laborans, ac proinde Clericali coma alienis capillis conſulta ſibi adaptata, ab Episcopo Diaceſis B. vet conſueti (proprii Ordinarii legitima facultate obtenta) Minoribus ſuit initiatus. Tandem querit: An ſit irregularis ex defectu corporis, ut ei præcludatur iter ad Ordines Sacrorum.

Quamvis Doctores de Irregularitate ex defectu corporis agendo quamplura vitia enumerent, calvitium totale regulariter ſilent; quandoquidem etſi vitium irregularitatem inducens non cenſeri compertum eſſe debeat, ſi tantummodo ſit quo ad aliquam capitis partem; notabilem tamen deformitatem, & horrorem aſſerre, præſertim in juvene, ſi totale ſit, quis non videt?

4505

4505 Nihilominus dicere, calvitium etiam in tot. le. & in juvene, nullū horrorem afferre, cum allueti sumus cernere homines incedere solitos omnino sine capillis, quales sunt Mithametani, damnati tricenariis, & alii multi, qui nec horrorem nobis afferunt, nec ad risum nos provocant.

Id inquam dicerem in exemplum, ut potē à Gentilibus, & hominibus perditis, aut infimā plebis desumptum, valde ineptum redderetur vicis Sacris Altaribus deputandis cum in cap. *Illiteratos, disp. 36.* dicatur (vitiōsū nihil Deo prorsus offerri, legalia præcepta sanxerunt.)

4506 Adde, valde dispar esse exemplum, quoniam allati homines, quos omnino sine capillis inspicimus, cum sua capita abradant, capillorum pilorumque vestigia ostendunt, & ideo non inducunt horrorem; non ita præfatus juvenis, quem capite prorsus mundo supponimus. Et hac ratione rejicitur Religiosum exemplum, quod à nonnullis Monachis posset desumi, in quare nō præteream Ecclesiam arte velle in Monachis ad honorem quod humana malitia in Petri capite voluit ad opprobrium.

Et iterum, adde nos non esse assuetos sic mundos capite cernere sæculares Clericos juvenes, & quidem eos Altaribus ministrare non intueremur sine risu, aut horrore.

Qua propter satis rationabilis habenda est difficultas novissime mota: An præfatus Clericus irregularis censendus sit? Pro cujus resolutione, quid sentiam, requisitus:

4507 Dico, præfatum clericum irregulare non esse ex defectu corporis, ac proinde non esse ei præclusum ad Ordines sacros. Colligitur ex Canonibus citandis, & ex communi Theologorum doctrina.

Ratio est, quia nullum adeest caput irregularitatis, ex defectu corporis. Ostenditur sic

discutendo: irregularitas enim ex defectu corporis, juxta communem Doctrinam triplici capite potest oriri: primo ex defectu sexus virilis; secundo, ex defectu membra- rum, aut salutis corporalis, tanquam non habilem ad ministrandum Altari; tertio, ex defectu inducente notabilem deformitatem, aut horrorem: *dicti notabilem*, quia deformitas sit modica, irregularitatem non inducit, pro certo docet communis, ex cap. *De Clericorū de approbatione, & in tota materia cor por vitiatas.*

4508 In re autem nostra ex nulla de his capitibus irregularitas oritur, non quia ex primo, ut supponimus; nec ex secundo, quia membrum est pars corporis, quæ cum per se distinctum habet à cetero, ut lignares &c. capilli autem, supercilii, cum solum sint ad ornamentum corporis, nullam operationem per se distinctam habeant, pro certo membra non sunt, ac inde nec mutilationis materia, ut docet communis Doctores citandis, neque potest inhabilem reddunt ad exercitium Sacerdotii & Ministrum Altaris: *v. d. n. 444.*

4509 Nec tandem ex tertio, quia deformitas, quæ ex capillorum defectu oritur, sic cilime potest vitari per usum comæ, confictæ, uti ea allatus juvenis utitur, proinde non est censenda notabilis, & irregularitatem inducens.

Hæc illatio præterquam sit clara, demonstratur à fortiori ex communi Doctore doctrina.

4510 Et Primo. Carens, oculo irregularis est; si autem notabilis deformitas non appareat, vel si appareat, per partem salubriter irregularis non est. *Leander Paris Eccl. 11. 2. disp. 2. § in comp. tit. 4. 1. Tambur. tom. 2. lib. 10. 11. 4. cap. 8. 1. 2. & apud ipsum, Nav. Hurt. Sum. Part.*

4511 Secundò. Carens auriculis; quia defectus valde faciem deturpat, irregularis est; si tamen capillis faciliter occultaret defectus, irregularis non est. Leand.

In comp. num. 3. Tamb. cit. num. 8. Vinc. de Censuris disp. 11. q. 3. Bonac. disp. 7. quest. 2. punct. 2. Diana part. 4. tr. 2. res. 74. Et in summa, de Irregularitas ex defectu n. 19 & similia apud ipsos.

4512 Tertio Carens naso vel illius parte irregularis se est; quia quæ exigua deformitas est in exteris membris, magis conspicitur et in naso, si tamen alicujus artis operæ, vel fornicæ carnem imitante, indecolor non appareret; irregularitatem effugeret. Tamb. cit. num. 9. qui idem vult esse defectum de cicatrice, vel simili existente in cute, aut gutture. Ita etiam Leand. cit. in comp. n. 6. Gabr. à S. Vinc. cit. n. 75.

4513 Quarto, Claudus, si sine baculo ambulare non potest, irregularis est; si tamen baculo potest ad Altare accedere, irregularitas non est. Similiter habnes pedem, aut crura ligneam, vel crura valde distorta & pariter pedes, irregularis est; & tamen irregularitas non est, si vestium oblongatum usu deformitatem tegere possit. Ita Leand. cit. in comp. num. 8. Tamb. cit. num. 17. & 18. Gabr. à Vinc. cit. num. 82. & 83. & alii multi apud ipsos.

4514 Idem docent de illis, qui carent unguibus, & universaliter in omnibus sensibus, in quibus deformitas notabilis vitari potest, & eorum ratio est eadem de num. 4495. Et hæc ex causa Doctores quamvis sint solliciti numerandis quamplurimis ejusmodi defectibus, defectum totalem capillorum regulare sicut; quia nimirum ex aliis resolutionibus clarè patet, quid sit dicendum.

4515 Cum igitur in nostro casu deformitas potest. Exam. Ecclesiast. Tom. I.

tas faciliter tegatur usu præfate comæ clericalis exinde existimari debet irregularitas. Nec officit si in superciliis desint pili, quia parum pro nihilo reputatur, & in hac materia etiam locum habet parvitas.

3516 Neque huic resolutioni adversatur Alarius lib. 6. Canonum Consec. fol. 657. num. 3. ex Sacrosancti lib. 6. cap. 9. num. 6. hæc habens (idem [suppletu, irregularitas inducitur] si capilli capiti, & barba in totam exciderint, si id contingit ex lascivia & libidine, cum hujusmodi sint infames (non adversatur inquam, primo; quia intelligi debet, quando deformitas non tegatur, ut liquet ex dictis. Secundò, quia solum ex capite infamie irregularitatem arguit [et sic non sumus in casu] minimè ex capite deformitatis; & citè, quoniam hæc potest legi.

4517 Meam resolutionem, meamque rationem firmat Autoritas proprii Episcopi, qui rei conscius, adhuc præfatum Juvenem, etiam litteris, dimissorialibus sui proprii Ordinarii munitum, irregularem non judicavit, sed ad minores promovit; & nõ ex alio motivo (ut credere oportet) nisi ex præfato prædictis casibus solidato.

4518 Adde, quòd si totalis capillorum defectus allatum juvenem, à minoribus ordinibus non impedivit, nec eum impedire debeat à sacris; ratio est, quia defectus illi, qui notabilem deformitatem, afferunt, irregularitatem inducunt etiam quoad Minores Ordines & statum Clericalem: ita expressè habetur, cap. si quis e. H. qui, c. Eunuchus, cap. qui partem dist. 55. & cap. Illucratos dist. 56. id etiam docent Gabr. à Sancto Vinc. cit. num. 67. & 74. & Tamb. cit. c. 7. n. 3.

4519 In plura protenderet n. citati Doctores, ex Canonico jure moti, præsertim ex Clem. si furiosus de homicidio, cum Panorm. in cap. 1. de Corp. Vitatis, & in cap. 1. & 3. de Cleric

*Cleric. agr. mihi si bene a tu uicerent, inuen-
tes, in calu dubio, Episcopi esse iudicare, &
decernere, an defectus, vel deformitas sic ita
notabilis, ut irregularitatem inducat.*

DE DEPOSITIONE, ET DEGRA-
DATIONE.

4520 **D**epositio est pena, qua Clericus
beneficio, aut usu Ordinis, vel ut-
roque perpetuo privatur.]

4521 Degradatio (est pena, qua Clericus
non solum Beneficio, & usu Ordinis perpe-
tuo privatur, verum etiam extra statum Cle-
ricorum eicitur, & Clericalibus privilegiis per
solemnem sententiam, & certis solemnitati-
bus, sine spe restitutionis exiit.) Hæc definitio
est degradationis completa, prout verba-
lem, & realem degradationem complectitur.

4522 Degradatio enim est duplex, verbalis,
& realis, seu actualis. Verbalis est ipsa iudi-
cis sententia, qua Clericus munerum, & pri-
vilegiorum Clericalium perpetua amissione,
sine spe restitutionis, punitur.]

4523 Degradatio realis, seu actualis, &
solemnis, est ipsa executio sententiæ, & est
perpetua, & actualis privatio muneris, & pri-
vilegii Clericalis, post sententiam effecta, ad-
iuncta reali actione, & cerimonia per Cano-
nes instituta.

Degradatio verbalis, dicitur depositio,
quia adhuc sic degradatus gaudet privilegio
fori, & Canonis, ita ut non possit à iudice
laico puniri, nec sine excommunicatione
percuti. Per degradationem verò realem, &
actualem, utrumque privilegium amittit, ita
ut possit à laico puniri, & sine excommunica-
tione percuti.

4523 Degradatio verbalis dicitur respec-
tiva, quatenus est ordinata ad realem, &
actualem.

4524 Censura, depositio, & degradatio
conveniunt in hoc, quod quilibet est privatio
spiritualis muneris, & quod privatio
Clerico conveniat.

4525 Differunt verò, quia censura est
na medicinalis infligita ad continuationem
cendam, unde non est ex sui natura perpe-
tua, sed infligi solet ad tempus, intendens
reformationem, satisfactionem præstita. Et si est
perpetua, potest per absolutionem, aut res-
torationem, tolli ab eo, qui illam infligit.

4526 Depositio verò est pura privatio
natura perpetua. Sic pariter est degradatio
actualis, & realis, quæ tamen à degradatio-
ne verbalis differt in hoc, quod privatio non fit
usu Ordinis, & beneficii, sed etiam omni pri-
vilegio Clericali fori, & Canonis, per
verbalis, ut in n. 4523.

4527 Degradatio verbalis, fieri potest
absentem. Realis verò non nisi in præ-
sentem.

4528 Itè realiter degradatus, non potest
in integrum restitui, nisi à solo Papa. Ver-
baliter degradatus potest restitui per Episcopum,
si degradatio fuit ob delicta non gra-
viora adulterio, cap. *at si Clerici, §. de delictis
clericis.*

4529 Graviora adulterio dicuntur Simonia,
Homicidium, Pignatellus *in
consult. 91, n. 16. Clericatus cit. n. 17.*

4530 Degradatio realis non tollit castita-
tem, quia est indebilis; unde sic degra-
tus tenetur ad votum castitatis. Item ad
cas, si pena, ad quam damnatus est, non
impediat; uti posset esse damnatus ad
mes.

4531 Clerici autem condemnati ad
mes non sunt prius realiter degradandi,
consuetudine, & pluribus Decretis S. Cong.
Pignatellus *cit. n. 4. §. 5.* Nisi essent damnati
propter hæresim; *ex c. 1. de Her. in 6. abbas.*

de degradatio realis non infligitur, nisi in
quibus Clericus est Curia seculari
adendus, & in quibus ab ea pena mortis
interdicitur.

433 Prælati Regulares non possunt suos
subditos degradare. Unde Episcopi est co-
muni causam degradationis cognoscere. Cle-
rici. n. 15. ut in n. 433.

**SOLEMNITAS DEGRADATIONIS
VERBALIS**

433 Prescribitur, in cap. 2. de Pœnis in 6.
Proprius Episcopus, assistentibus
aliis sex Episcopis, in condemnatione
Presbyteri, tribus autem in condemnatione
Diaconi, vel Subdiaconi, & coram his tan-
quam Assessoribus, & iustitiam causæ co-
sistentibus, sententiam in criminofum
pronunciet.

434 Si quis Episcopus. Causa. 15. quest. 7.
Episcopus Sacerdotibus, ac Ministris solus
iudicium dare potest, sed solus auferte non
potest. Si enim hi, qui in hoc seculo à do-
minici honoris libertatis adepti sunt, in
crimini jugum non revocantur, nisi publicè
per Praetores, ac Præsides Tribunali foro
sunt accusati. Quanto magis hi, qui divinis
sacramentis consecrati, honore Ecclesiastico de-
corantur? Profectò, qui nec ab uno dam-
nari, nec uno iudicante, poterunt honoris sui privi-
legium exui, sed præsentis Synodali iudicio,
quod Canon de illis præcepit, oportet desin-
tere. Idem cap. Felix ibidem in cap. Non po-
test. Et Re iudicata.

434 Ob difficultatem autem congregan-
di Episcopos absentes à propriis Ecclesiis, &
debita juris executio contra Clericos cri-
minofos differatur, Concilium Trid. sess. 13. ca.
4. de refor.

Edicitur Decretum tenoris sequentis (Cum
veterum gravia nonnunquam sint delicta, ab

Ecclesiasticis commissa personis ut ob eorum
atrocitatem è sacris Ordinibus deponenda,
& curia sint tradenda seculari, in quo secu-
dum sacros canones certus Episcoporum nu-
merus requiritur, quos si omnes adhibere dif-
ficile esset, debita juris executio differretur;
si quando autem intervenire possent, eorum
relicta intermitteretur: propterea statuit,
& decrevit Episcopo per se, seu illius Vica-
rium in spiritualibus generalem, contr. Cleri-
cum, in sacris etiam Presbyteratus Ordinibus
constitutum, etiam ad illius condemnationem,
necnon verbalem depositionem, & per se-
ipsum etiam ad actualem, atque solemnem
degradationem ab ipsis Ordinibus, & gradibus
Ecclesiasticis in casibus, in quibus aliorum
Episcoporum præsentia in numero à canoni-
bus definitò requiritur etiam absque illis pro-
cedere liceat: adhibitis tamen, & in hoc sibi
assistentibus totidem Abbatibus, usum Mitre, &
Baculi ex privilegio Apostolico habentibus, si
in civitate, aut diocesi reperiri, & commo-
dè in retelle possint: alioquin aliis personis, in
Ecclesiastica dignitate constitutis, quæ atate
graves, ac juris scientiæ commendabiles exi-
stant.

435 Ubi nota, Episcopum ad verbalem
degradationem seu sententiam posse per se,
vel per suum Vicarium Generalem procedere;
quia est actus jurisdictionis, ad quem non est
necessaria potestas Ordinis: ut à num. 437. sed
jurisdictionis; & Vicarius Generalis quoad
jurisdictionem facit unum, & idem Tribu-
nal cum Episcopo: Actualem verò, seu solem-
nem actum degradationis exercere non po-
test, nisi Episcopus consecratus proprius, vel
alius Episcopus consecratus de proprii com-
missione, quia est actus Ordinis Episcopalis.
Joan. De Castillo de censuris tract. 10. dub. 1. n.
17. Et com de cap Transmissa; Et Panor. in
cap. Non potest de sens. Et re iudic. num. 3.

solemnitatis, sed consilium, aut votum in causa. Quæ Decl. intelligentia est rationabilis, tam ob expolita, quam quia correctio juris est vitanda, quantum fieri potest, quoniam jura juribus concordare oportet.

Cæterum contra eam validam dat præsumptionem, i. Pontificale Rom. quod fuit reformatum ab Urb. VIII. qui sciebat dispositionem Tridentini, & alias, si quæ erant; & tamen disposuit uti supra.

Secundò, verbum illud posse, quod significat libertatem assistentiæ, minimè necessitatem, & sic Abbates liberè possent assistere, quod esse falsum, satis liquet ex dictis.

Ex quo solidus formatur discursus: Certum est, Abbates necessariò requiri, ex jam ostensis; sed non requiruntur ad actum solemnitatis, seu actualem degradationem, ut jam constat, ex n. 45 & 58. igitur requiruntur ad verbalem degradationem.

Denique ex prop. 2. ab Innoc. XI. damnata hæc sententia est à j. dice omninò amplectenda, cum sit probabilior ob motiva, tam intrinseca, quam extrinseca communis sequelæ Doctorum; & tutior, quatenus non exponit periculo nullitatis sententiæ, in causa, & materia tam gravi, v. num. 108.

FORMA, ET SOLEMNITAS ACTUALIS DEGRADATIONIS

45. 41 Habetur in c. 2. de Pœnis in 6. Constructo eminenti talamo ligneo extra Ecclesiam, ibi Episcopus cum suis assistentibus sedet, ibique aptatur mensa cum factis vestibus, & instrumentis ordinum, quibus Reus induitur; sicq; indutus cum vase, seu libro ad suum Ordinem spectante, coram Episcopo compareat: Inde ab eodè coram populo dictis vestibus, & insignibus spoliatur, ordine præpostero, incipiendo scilicet ab ornamento, quod in susceptione Ordinis fuit ultimum

Ttt 3

De gradatione ad sententiam, & verbalem degradationem procedunt. Hæretici verò solemnitas spectat ad Episcopum. ut in num. 45 & 58.

DECLARATIO S. CONGR.

Quim refert Fagnanus, nullam habet vim, i. Quia non constat authenticè, uti sequitur ex Decr. Sac. Congr. Conc. jussu Urbani VIII. ut in num. 219. 2. Quia neque sequitur, an sit edita Papâ consulto, ut sequitur, ut haberet vim legis; ex num. 15. Unde in causa tam gravi, quanta est causa degradationis, & traditionis Sacerdotis Tribunali seculari ad mortem, non est standum nisi infirmæ relationi.

Gratis autem ea data, adhuc potest cum ipsa resolutione componi; ait enim: Abbates non debere interesse examinationi, vel processui, videlicet examinationi testium, & rei, & confessioni processus, cui quidem neque proprius Episcopus solet interesse; sed ea committit agenda ministris de sui commissariis, qui solet etiam à iudicibus laicis servari; comites autem à Commissario examine etiam, ac rei, & completo processu, tunc iudices illum examinant, ac recognoscunt super qualitate delicti, & probationibus, & inde ad sententiam deveniunt; uti innuit Pontificale Rom.

Quæ etiam: Sed tantum posse solemnem, & actualem degradationem assistere, ut assessores. Ubi pro solemnitate degradationis accipitur verbalis degradationis, & prolatio sententiæ, quæ pluries solet dici solemniter degradatio; nam degradatio verbalis, & respectiva, quæ scilicet ad degradationem à iudice ordinatur, & ipsa degradatio actualis, & realis, se habent sicut sententiæ, & ejus executio. Auraxo ar. 1. q. 1. num. 13.

Quod corroboratur per particula non, ut assessores non importat puram assistentiam actualem

manu utendo in singulis spoliationibus, verbis terrore, oppositis eis, quæ in collatione Oranis proferuntur; v. gr. in remotione casula: *Auferimus tibi vestem Sacerdotalem, & te honore Sacerdotali privamus.* In remotione verò ultimi instrumenti, quod in Ordinum susceptione fuit primum, dicit: *Authoritate Dei Omnipotentis Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, ac Nostra, tibi auferimus habitum Clericalem, & deponimus, degradamus, spoliamus, & exuimus te omni Ordine, beneficio, & privilegio Clericali.*

Non solum autem spoliatur vestibus, & insignibus Ordinum, sed etiam veste talari, aut habitu Religioso. Insuper raditur in capite, & si est Sacerdos, in manibus, idque ad terrorem tantæ condemnationis. Sic spoliatus ligno calcei repellitur, & inde traditur, ac relaxatur judici seculari, ut ejus jurisdictioni tanquam purè laicus subdatur. Inde per satellites ad Curie secularis carceres ducitur ultimo supplicio plectendus; Episcopus tamen à judice seculari petit, ut misericorditer agat, & Reum circa mortis, vel mutilationis poenam puniat. Arauxo *tr. 1. q. 4. n. 15.* Clericatus *cap. 153. n. 13.*

CRIMINA OB QUAE CLERICUS EST DEGRADANDUS, ET RELAXANDUS

4542 Jure Canonico sunt tria, 1. Crimen heresis manifestum, *c. ad abolend. de her. & excommunicamus de Hæreticis, Sc. 1. eodem tit. in 6.*

Requitur, quòd Reus sit relapsus, vel negativus, seu impenitens; convictus tamen per legitimos testes, etiã super credulitate, & pertinacia.

4543 Secundum est falsificatio litterarum Papalium, *c. ad falsarium. De crimine falsi.*

4544 Tertium est gravis calumnia ptoprio

Episcopo illata, *c. si quis Sacerdotem 1. q. 9. 1. Requiritur incorigibilitas. Gratianus cum non ab homine 10. de Indulc. Absolutio. At si Clerici n. 37. eod. tit. Suarez de Con. 30. sect. 2. n. 4. De Castillo de Conf. tr. 1. n. 2. n. 24. Qui addit, hoc esse commune criminum enormi, alioquin in Laicis poena digno: *ni à. num. 781. ad 790.**

4545 Ex constitutionibus Pontificum duntur, 1. Sodomia frequentata: *R. P. Const. 72. Horrendum illud, 2. Clericatus Sacerdos Milliam celebrans, aut Confessiones audiens, & absolvens: Clem. VIII. cap. 81 & si alias, 3. Solicitans in confessionibus heres ad turpia gravitate excessiva: *Greg. II. Const. 34. Universi, 4. Monetarii, vel rudentes, aut falsificantes: Clem. VIII. Urb. VIII. in suprema anno 1627. art. 17. 5. Copulam sacrilegam, & frequentem Moniali habens. Pignatellus 10. §. con. 10. n. 1. Sed attendenda est praxis, nam in votis nempe in 2. §. 3. casu praxis est contraria.**

4546 Denique Phœbeus *lib. 4. tit. 11. debet* Generaliter omne crimen enorme, quod sit dignum poena mortis in laico, ubi nec clericas poenas corrigi non possunt, nec se, ut Clericus propter illud seculari potestati tradatur: colligitur *ex c. c. Canonum de crimine 10. de judic. & notat Panorm. in c. 1. §. Clerici 4. eod. n. 39. & seq. Layman in c. 1. n. 9. aliique apud ipsum.*

4547 Idem habet Joan. Dicali *lib. 10. de disp. 6. dub. 2. n. 25.* [Universi licet loquuntur sive de jure, sive de consuetudine, docent tamen pauci Authores, degradari posse ob aliam rem nimis enorme, atque Republicæ perniciosum, tradiq; Magistratui seculari. *Panorm. in c. at si Clerici n. 39. & c. Canon in 10. de judic. Silv. verb. de gradat. 9. 2. Toletus supra c. §. Tertia ep. Avila dub. 3. Molina disp. illa 29. Exemptum*

est in homicidio non simplici, sed qualifica-
 tus contra ex eodem c. *Cum non ab homine.*
 de Particidum, vel simile quid tali pœ-
 nis dignum est. Item furtum non simplex, sed
 qualificatum, ac sacrilegum; nam cum
 talis criminibus Ecclesia non habeat con-
 gruan pœnam, merito reus iudici seculari
 remittitur.]
 §. 148. Deinum n. 30. subdit [Pro praxi est
 notandum, Magistratum sœcularem
 causa criminis merè Ecclesiastici, v. gr. in
 causa hæresis, non posse cognoscere, & judi-
 care de tali crimine; sed tantum secundum la-
 icam declaratoriam sententiã à iudice Eccle-
 siastico petere, juxta c. *ut inquisitionis*, §. *Prohibe-*
re de Heret. in 6. in crimine vero non merè
 Ecclesiastico potest petere à iudice Ecclesia-

stico processum, ut illius justiciam cognoscat,
 & examinet, & deinde reum sibi traditum, sui-
 que fori effectum puniat. Ita Panormitanus o.
 1. n. 22. de *Offic. Ordin.*

Sed quantum ad hoc, omninò, vide dicta à
 n. 445 2. ad 4471. maxime à n. 4469. ad 4471.
 quibus me remitto, & ah hereo.

De irregularitate, & pœnis, fuse agunt Pa-
 gnanus lib. 5. c. *ad audientiam, de homicidio.*
 Phœbeus in *instr. Canon. tit. 18. §. 19. Salvi*
sub propriis titulis. Mastrius disp. 17. q. 5.
 Leander to. 5. de *pœnis.* Tamb. to. 2. lib. 10. tr.
 4. Gobat. in *experientius tr. 8. & pluribus in lo-*
cis. Joannes di Castillo de *Censuris disp. 6. §.*
 7. Ant. à Spir. S. de *Censuris & Pœnis tr. 13.*
 Matthæucci in *Offic. Curie to. 2. c. 8. à pag. 127.*
 Mendo in suis titulis.

LAUS DEO.